

Joost Groeneveld

Ziekenhuis-accounting

Graag ben ik bereid mij af te vragen wat het uitmaakt welk bedrag in een balans als boekwaarde van een productiemiddel komt te staan. Misschien is dat wel het thema van de debat-bijeenkomst over het gebruik van het jaarverslag op 2 juni a.s. van NIVRA en NOvAA. Dat zou mij wel kunnen boeien. Voor een ziekenhuis is die vraag zelfs behoorlijk actueel.

'Accountants verwerken in de jaarrekeningen het waardeverschil tussen de bedrijfswaarde en de boekwaarde van het vastgoed (de verdien capaciteit van de gebouwen). Als de bedrijfswaarde onder de boekwaarde ligt, moet het betreffende ziekenhuis afwaarderen' (SKIPR, augustus 2009). In dit citaat wordt gesteld dat de verdien capaciteit de bedrijfswaarde bepaalt. Dat is een economische redenering. Voor een non-profitorganisatie houdt deze stelling per definitie in dat de organisatie niets waard is. Tenminste, als 'non profit' inhoudt dat jaarlijks evenveel wordt verdiend als uitgegeven. Zonder financiering met vreemd vermogen is het geïnvesteerde eigen vermogen dan niets waard. Omdat de balans in evenwicht moet zijn, geldt hetzelfde voor het complex aan productiemiddelen. Dat is ook niets waard. Dus in alle eenvoud zijn ook de gebouwen dan niets waard. Het wordt misschien een beetje anders door financiering met vreemd vermogen. Om op de zojuist berede neerde 0-waarde van het eigen vermogen uit te komen, moet de ondernemingswaarde gelijk zijn aan de waarde van het vreemd vermogen. Op zijn beurt is daarvan de waarde gelijk aan de contante waarde van aflossingen en rentebetalingen. Voor de eenvoud gaan we uit van de nominale waarde van het vreemd vermogen (belastingaftrek is een complicatie waaraan ik hier voorbij ga). Door inzet van vreemd vermogen zouden de gebouwen dus wel wat waard kunnen zijn. Hoe meer vreemd vermogen, hoe beter. Tenzij je er van uitgaat dat het totaalbedrag aan vreemd vermogen zijn tegenhanger heeft in een even groot maar negatief bedrag aan eigen vermogen. Met een gebouw dat niets waard is, komt het daar wel op neer.

Waarom lijkt het toch een probleem op te leveren? Een ziekenhuis verleent een groot aantal uiteenlopende diensten: diagnose-behandel-combinaties (DBC). Van elke DBC wordt een kostprijs berekend, naar ik vermoed met behulp van een kostenverdeelstaat. Dat is de integrale

kostprijs. Tariefonderhandelingen zullen mede op die grondslag worden gevoerd. De uitkomst daarvan bepaalt – in combinatie met het te realiseren dienstenassortiment – de verdien capaciteit van de organisatie. De ontvangende organisatie zal graag een hoge waarde voor de gebouwen door afschrijvingen als deel van de kostprijs in rekening brengen. Voor de betalende instanties is de verleiding groot om daarbij op basis van verwachte uitgaande geldstromen – dus zonder de vergoeding voor afschrijvingen – te sturen. Die afschrijvingen worden dan door het ziekenhuis niet terugverdiend en dus is het gebouw minder waard, tenminste: als niet alvast wordt betaald voor vervangende capaciteit. Als zodoende de komende afschrijvingen nooit meer worden terugverdiend, is dat in een keer een boekverlies. Is dat erg? In deze economische benadering van tariefstelling zal een verlies op basis van boekhoudkundige gegevens geen indruk maken. Het ziekenhuis heeft nog steeds de beschikking over het hele gebouw en kan ongestoord verder werken. Het kernpunt betreft de financiering van onderhoud, verzekering en te zijner tijd vervanging.

In een businessplan op basis van verwachte geldstromen, en met de vergoedingen op die basis, is daarmee rekening gehouden. Waarom zou je trouwens willen dat die gebouwen iets waard zijn? Ik ken diverse gebouwen die voor € 1 op de balans staan, zelfs zonder de intentie van een stille reserve te koesteren. En dat mag. Er is geen markt-beweging. Er zijn voldoende fondsen (debet banktegoeden; credit voorzieningen) voor onderhoud en verzekering. Dus geen probleem. Of toch? Is de toerekening van de ontbrekende verdiensten aan dat enkele productiemiddel niet een beetje simplistisch? Alleen in het geval van een zelfstandige premiedrager is dat mogelijk. Maar daarvan is voor het gebouw geen sprake. Met andere woorden: de toerekening van de (ontbrekende) opbrengsten aan afzonderlijke productiemiddelen vindt hier naar willekeur plaats. Dus toch maar het oude adagium volgen? Daarin geldt de hogere vervangingswaarde (tegenwoordig marktwaarde?) wanneer desondanks vervanging mogelijk en doelmatig is. Onder die voorwaarden moest de lagere opbrengstwaarde altijd wijken. An

Joost Groeneveld RA RV, directeur Wingman Business Valuators BV, Breda